

○ คำพิพากษา
(อุทธรณ์)

(ด. ๒๒)

คดีหมายเลขดำที่ อ. ๔๙/๒๕๕๔
คดีหมายเลขแดงที่ อ. ๙๘๔/๒๕๕๖

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลปกครองสูงสุด

วันที่ ๒๗ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๕๖

ระหว่าง { นายยง สุขวิเศษ

ผู้ฟ้องคดี

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑

ผู้ว่าราชการจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๒

นายอำเภอนาดี ที่ ๓

จังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๔

ผู้ถูกฟ้องคดี

เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย (อุทธรณ์คำพิพากษา)

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา ในคดีหมายเลขดำที่ ๗/๒/๒๕๕๒ หมายเลขแดงที่ ๑๕๖/๒๕๕๓ ของศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองระยอง)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี โดยได้มีการเลือกเมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีได้คะแนน ๑๘๐ คะแนน ซึ่งเป็นคะแนนสูงสุดจากจำนวนผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

/จำนวน...

จำนวน ๓ คน ก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้านหนึ่งวัน นายทองคำ บุญประสิทธิ์ และนายบุญทำ บุญประสิทธิ์ ได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรนาดี จังหวัดปราจีนบุรี โดยกล่าวหาว่า เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ นายสมจวน เครือโสม ได้นำเงินมาให้บุคคลทั้งสองเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๕๐๐ บาท โดยไม่มีพยานรู้เห็นการรับเงินแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ ได้มีการบันทึกถ้อยคำผู้ฟ้องคดี นายสำราญ กลิ่นพ่ายพ และนายสมจวน เครือโสม ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีหนังสือ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ อุตธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคำอุทธรณ์แล้วมีคำสั่งยืนตามคำสั่งเดิมพร้อมส่งคำอุทธรณ์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือ ที่ ปจ ๐๗๑๗/๘๘๒ (ที่ถูกคือ ปจ ๐๗๑๗/๘๒๒) ลงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามหนังสือกรมการปกครอง ลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๗๘ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ (ที่ถูกคือ หนังสือกรมการปกครอง ลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒) ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงโดยแต่งตั้งบุคคลที่มีความใกล้ชิดและมีผลประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้ง จากการสอบสวนผู้ฟ้องคดีและพยานต่างๆ รวมทั้งการสืบสวนในทางลับยังไม่พอพียงได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามข้อกล่าวหา โดยที่ไม่มีการยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีให้เงินเพื่อเป็นการจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี และรายงานผลการสอบสวนที่เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวน การกระทำดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต้องพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและไม่ได้รับเงินค่าตอบแทนเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท นับถึงวันฟ้องเป็นเวลา ๘ เดือน รวมเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท

ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือกรมการปกครอง ลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๑๗๘ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ (ที่ถูกคือ หนังสือกรมการปกครอง ลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒) และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

/หมู่ที่ ๒...

หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๒ ขอให้ศาลมีคำสั่งระงับการเลือกผู้ใหญ่บ้านจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยขอให้ศาลไต่สวนฉุกเฉิน ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่ง ลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๒ ให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองให้การว่า นายประจวบ เคนตุ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ บ้านวานเหลือง และกำนันตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ได้ลาออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นเหตุให้ตำแหน่งกำนันตำบลนาดีและผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ว่างลง และต้องมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านแทนตำแหน่งที่ว่างลง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ประกาศกำหนดให้วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นวันเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว ในการเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งนี้ มีผู้สมัครจำนวน ๓ ราย ประกอบด้วย นายพิชัย สิริทิม ผู้สมัครหมายเลข ๑ นายแสงจันทร์ วงษ์พันธ์ุ ผู้สมัครหมายเลข ๒ และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครหมายเลข ๓ ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับคะแนนสูงสุดจำนวน ๑๘๐ คะแนน นายพิชัยได้ ๑๕๔ คะแนน และนายแสงจันทร์ได้ ๕ คะแนน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งที่ ๒๕๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ แต่เนื่องจากในวันเลือกตั้ง นายพิชัยมีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กัดค้านผลการเลือกผู้ใหญ่บ้านโดยกล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน ทำให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม และขอให้ลงโทษผู้กระทำความผิดด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และมีคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงอีกหนึ่งชุดเพื่อสืบสวนหาข่าวในทางลับ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งแรกได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๑ รายงานผลการสอบสวนว่า เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน นายทองคำ บุญประสิทธิ์ และนายบุญทำ บุญประสิทธิ์ ต่างแจ้งความที่สถานี

/ตำรวจ...

ตำรวจภูธรนาดี กล่าวหาว่า นายสมจวน เครือโสม ได้ให้เงินซึ่งเป็นธนบัตร ฉบับละ ๑๐๐ บาท รวม ๕ ฉบับ เย็บติดกับแผ่นป้ายกระดาดบนหน้าตัวของผู้ฟ้องคดี แต่ไม่มีพยานรู้เห็นการรับเงินดังกล่าว คณะกรรมการดังกล่าวได้สอบปากคำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและได้พิจารณาการสืบสวนหาข่าวทางลับของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ แล้วมีความเห็นว่า ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ มีการให้เงินเพื่อจูงใจให้มีการเลือกผู้สมัครโดยเชื่อว่า ผู้ฟ้องคดีและทีมงานได้ให้เงินเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านจริง ดังนั้น คำร้องคัดค้านของนายพิชัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นความจริงและเชื่อถือได้ ทำให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบข้อ ๘๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาผลการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วเห็นสมควรให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จึงรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าควรสอบปากคำผู้ฟ้องคดีและพยานของผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและนำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อแก้ข้อกล่าวหาตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดีและพยานบุคคลของผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติมอีกจำนวน ๗ ปาก แล้วรายงานผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ ปจ ๐๗๑๗/๑๙๑๐ ลงวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอชาติ จังหวัดปราจีนบุรี เป็นไปด้วยความไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว และให้อำเภอนาดีชะลอการเลือกผู้ใหญ่บ้านแทนผู้ฟ้องคดีไว้จนกว่าจะพ้นระยะเวลาในการดำเนินการเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

ต่อมา ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ อุทธรณ์คำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน โดยยื่นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พร้อมแนบรายชื่อประชาชนที่คัดค้านการให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จำนวน ๑๔๓ คน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีความเห็นเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าตามที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ นั้น ได้ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐ

/ผู้มีอำนาจ...

ผู้มีอำนาจเป็นกรณีที่ได้รับฟังได้ แต่กรณีนี้อ้างว่า ไม่มีพยานหลักฐานสนับสนุนว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการโดยทุจริตทำให้การเลือกผู้ใหญ่บ้านเป็นไปโดยไม่สุจริต นั้น รับฟังได้บางส่วน เนื่องจากการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง นั้น มีพยานบุคคลซึ่งเป็นประจักษ์พยานและได้ร้องทุกข์ยื่นยันการกระทำผิดไว้ที่สถานีตำรวจภูธรนาดี รวมทั้งได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานแล้ว อีกทั้ง รายชื่อของประชาชนผู้ร่วมคัดค้านดังกล่าวบางส่วนมิได้ลงลายมือชื่อด้วยตนเองและบางส่วนไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้าน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า มีพยานหลักฐานให้เห็นเป็นจริงว่า นายสมจวนได้ให้เงินซึ่งเป็นธนบัตรฉบับละ ๑๐๐ บาท รวม ๕ ฉบับ เย็บติดกับแผ่นป้ายกระดาดและแน่วนำตัวผู้สมัครของผู้ฟ้องคดีให้นายบุญทำและนายทองคำเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีจริง แม้ว่านายสมจวนจะให้ถ้อยคำปฏิเสธว่า ไม่ได้ให้สิ่งใดแก่บุคคลทั้งสอง แต่ได้ยอมรับว่าก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันได้ไปพบบุคคลทั้งสองเพื่อขอให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน ประกอบกับผลการสอบสวนในทางลับ ซึ่งพบว่ามีพยานบุคคลจำนวน ๓ ราย ได้ให้ถ้อยคำสอดคล้องกันว่ามี การให้เงินเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีจริง แต่ไม่กล่าวลงลายมือชื่อในการให้ถ้อยคำ เพราะเกรงกลัวอิทธิพลและไม่ต้องการมีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘ ได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนหรืองดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร ซึ่งคำว่า “ผู้ใด” นั้น ตามมาตรา ๕๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น ให้หมายความรวมถึงบุคคลทั่วไปไม่ใช่เพียงเฉพาะตัวผู้สมัครเท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นายสมจวนได้ให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับการเลือกมาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบข้อ ๘๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นด้วยกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือกรมการปกครองลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ แจ้งผลการพิจารณาว่า อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีฟังไม่ขึ้น ให้ยกอุทธรณ์ เห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้พิจารณาพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักรับฟังเป็นยุติโดยปราศจากข้อสงสัยว่า ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ให้ผู้อื่นให้เงินเพื่อจูงใจ

/ให้เลือก...

ให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน ส่วนกรณีผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเป็นการแต่งตั้งบุคคลที่มีความใกล้ชิดและมีผลประโยชน์ร่วมกันนั้น ผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้สิทธิตามกฎหมายเพื่อโต้แย้งคัดค้านและแสดงพยานหลักฐานให้เห็นว่า คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงมีส่วนได้เสียหรือมีความใกล้ชิดจะก่อให้เกิดอคติต่อผู้ฟ้องคดี ในทางใดและไม่ได้ยกข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้แต่แรก ส่วนประเด็นผู้ฟ้องคดีเรียกร้องค่าเสียหาย จำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท นั้น เป็นการเรียกร้องค่าเสียหายโดยปราศจากมูลอันจะอ้างกฎหมายได้ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่มิได้กระทำความผิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

ผู้ฟ้องคดีคัดค้านคำให้การว่า นายประจวบ เคนตุ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ และ กำนันตำบลนาดีได้ยื่นใบลาออกโดยมีเจตนาทุจริต เพื่อให้นายพิชัย สิทิม ซึ่งเป็นญาติลงสมัครเป็นผู้ใหญ่บ้านแทน โดยยื่นใบลาออกในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ และให้มีผลในวันเดียวกัน หนังสือขอลาออกของนายประจวบไม่ได้ลงลายมือชื่อดังเช่นตามปกติที่เคยปฏิบัติ ในการลงนามในหนังสือราชการต่างๆ และไม่มีการลงรับหนังสือของอำเภอนาดีด้วย การยื่นใบลาออกดังกล่าว จึงไม่ถูกต้องและไม่มีผล ส่วนการรวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสืบสวนสอบสวนให้ได้ความจริง เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ แต่เป็นการมุ่งสร้างพยานหลักฐานขึ้นมาเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหาเท่านั้น รวมทั้งได้ดำเนินการอย่างเร่งรีบและไม่เป็นไปตามขั้นตอน และวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ ในการสอบปากคำผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติมเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ และในการสอบสวนพยานบุคคลฝ่ายผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ นั้น มีกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเพียงคนเดียวทำการสอบสวน ส่วนกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงอื่นเพียงลงลายมือร่วมสอบสวนด้วยเท่านั้น อีกทั้ง ตามรายงานการสืบสวนหาข่าวทางลับ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ ของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ตามคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ ขาดความน่าเชื่อถือ เนื่องจากไม่ได้หาข่าวทางลับในพื้นที่จริง พยานบุคคลที่ให้ถ้อยคำโดยไม่ยอมลงลายมือชื่อกล่าวอ้างว่าเกรงกลัวอิทธิพล แต่กลับยอมให้เปิดเผยรายชื่อในบันทึกของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง จึงเป็นการไม่สมเหตุผล ประกอบกับพยานทั้งสามเป็นเพื่อนหรือญาติกัน และเป็นญาติกับนายพิชัยด้วย กล่าวคือ นายบุญมา นาดี พยานคนที่หนึ่ง (ที่ถูกคือ นายทองมา นาดี) เป็นเพื่อนสนิทกับนายประจวบ ส่วนนายอำพร บ้านกลาง พยานคนที่สองเป็นบุตรนางแก้ว บ้านกลาง ซึ่งเป็นพี่สาวของนายทองมา พยานคนที่หนึ่ง นอกจากนั้น ดาบตำรวจ เรืองชัย ทองใบ ซึ่งเป็นกรรมการผู้ทำหน้าที่สืบสวนหาข่าวทางลับ

/ยังเป็น...

ยังเป็นหลานเขยของนางแก้ว ส่วนนายสถาพร เทพมา พยานคนที่สาม เป็นหลานนางแก้ว ประกอบอาชีพในจังหวัดอื่น และในวันทำการสอบสวนไม่ได้เดินทางกลับมาที่อำเภอหาดิ ดังนั้น บันทึกการหาข่าวในทางลับ ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดี ได้ให้เงินเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน นอกจากนี้ บันทึกปากคำ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ที่นายบุญทำให้ไว้กับพนักงานสอบสวนสถานี ตำรวจภูธรนาดีนั้นเป็นการจัดทำขึ้นใหม่และได้เพิ่มเติมเปลี่ยนแปลงถ้อยคำอันเป็นผลร้าย ต่อผู้ฟ้องคดี บันทึกคำให้การดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและใช้เป็นพยานหลักฐาน กล่าวหาผู้ฟ้องคดีมิได้ ส่วนหนังสือคัดค้านการเลือกผู้ใหญ่บ้านของนายพิชัย ฉบับลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ได้ยื่นก่อนวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านในวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นคำคัดค้าน ทั้งที่ยังไม่มีสิทธิไม่เป็นไปตามข้อ ๘๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ นายพิชัยจึงไม่มีอำนาจคัดค้านการเลือกผู้ใหญ่บ้านได้

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ให้การเพิ่มเติมว่า การลาออกจากตำแหน่งกำนันตำบลนาดี และผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ของนายประจวบ เคนตุ นั้น ได้ปฏิบัติโดยถูกต้องและเป็นไปตาม มาตรา ๑๔ (๔) แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แล้ว หนังสือขอลาออกฉบับที่ไม่ได้ลงลายมือชื่อนั้นเป็นฉบับร่างโดยฉบับจริงได้ลงลายมือชื่อ และอำเภอหาดิลงทะเบียนรับเลขที่ ๒๘๔๗ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๐.๔๐ นาฬิกา แต่ได้แนบเสนอรายงานต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และหนังสือคัดค้านของนายพิชัย สีม ฉบับลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๒ ฉบับที่มีได้ลงรับนั้นเป็นเอกสารที่เจ้าหน้าที่ได้ถ่ายสำเนา เอกสารเก็บไว้ดู ก่อนลงทะเบียนรับและนำมาติดสำนวนไว้ แต่ฉบับจริงนั้นได้ลงรับในวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๐ นาฬิกา เลขทะเบียนรับที่ ๓๘๙๓ และแม้ว่าระเบียบ กระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ จะกำหนดให้ยื่นคำร้องคัดค้าน การเลือกผู้ใหญ่บ้านภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง และนายพิชัย ได้ร้องเรียนก่อนวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ใหญ่บ้าน แต่ระยะเวลาดังกล่าวเป็นเพียงการกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดการร้องคัดค้าน เท่านั้น การร้องคัดค้านก่อนนายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง จึงไม่ขัดต่อระเบียบดังกล่าวแต่อย่างใด สำหรับการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการตามคำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ นั้น คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงทุกคนร่วมกันสอบสวน

/มิใช้กรรมการ...

มิใช่กรรมการคนเดียวเป็นผู้สอบสวน คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้สอบปากคำพยานบุคคล และตรวจสอบพยานเอกสารจำนวนมาก ทั้งนี้ เมื่อดำเนินการสอบปากคำพยานบุคคลได้แล้วเสร็จ ก็ได้ให้พยานลงลายมือชื่อยืนยันถ้อยคำต่อหน้ากรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงที่มีไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งเสมอ การสอบสวนข้อเท็จจริงจึงเป็นไปโดยถูกต้องตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดแล้ว สำหรับการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงในทางลับของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ตามคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ นั้น คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ได้เดินทางไปยังหมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี และทำการสอบสวนพยานบุคคลซึ่งเป็นราษฎรในพื้นที่ แต่ไม่มีผู้ใดยอมลงลายมือชื่อเพราะไม่ต้องการมีส่วนเกี่ยวข้องและอาจถูกเกลียดชังจาก ผู้ฟ้องคดี ทำให้เป็นข้อจำกัดและดำเนินการสืบสวนไปเท่าที่จะสามารถกระทำได้ โดยมีได้มี เจตนาที่จะเลือกปฏิบัติหรือเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด สำหรับกรณีบันทึกปากคำของนายบุญทำ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ นั้น เป็นการสอบปากคำเพิ่มเติมในวันเดียวกัน หลังจากที่นายบุญทำ ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรนาดีแล้ว และได้บันทึกถ้อยคำต่อหน้า พนักงานสอบสวน เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงและทราบผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นการกระทำตาม อำนาจหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนแล้ว บันทึกดังกล่าวจึงรับฟังเป็นพยานหลักฐานได้

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงได้ความว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงจำนวน ๕ คน โดยมีนายสมศักดิ์ เอี่ยมพานิชกุล ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง เป็นประธานกรรมการ คณะกรรมการสอบสวน ข้อเท็จจริงได้สอบสวนพยานฝ่ายผู้กล่าวหา พยานทั่วไป และได้สอบปากคำพยานฝ่ายผู้ฟ้องคดี ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างอีกจำนวน ๕ คน รวมทั้งได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดี จำนวน ๒ ครั้ง ครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ เห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ทำการสอบสวน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการแทน และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า คณะกรรมการ สอบสวนข้อเท็จจริงทั้งห้าคนมีความใกล้ชิดหรือมีผลประโยชน์ร่วมกันกับผู้ใด อย่างไร หรือ คณะกรรมการสอบสวนมีเหตุที่จะทำการสอบสวนข้อเท็จจริงไม่ได้ เช่น เป็นญาติของคู่กรณี ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือมีเหตุอื่นใด ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การสอบสวนข้อเท็จจริงไม่เป็นกลาง ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ในการสอบสวนข้อเท็จจริง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำยืนยันว่า ไม่ได้แจกจ่ายเงินหรือทรัพย์สินอื่นใด ให้แก่ผู้ใด และไม่ได้วางตัวผู้ใดเป็นผู้ช่วยเหลือในการหาเสียง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สั่งการ

/ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓...

ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สอบปากคำผู้ฟ้องคดี ตลอดจนพยานที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างเพิ่มเติม คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดีอีกครั้งเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๑ โดยผู้ฟ้องคดีให้การปฏิเสธเช่นเดิม จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาแล้ว นอกจากนั้น คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงยังได้สอบปากคำพยานตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างอีก ๕ คน อันเป็นการรับฟังพยานหลักฐานทั้งสองฝ่าย ดังนั้น การสอบสวนข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จึงเป็นไปตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ส่วนกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงในทางลับ ซึ่งได้สอบสวนพยานบุคคลที่ไม่เปิดเผยชื่ออีกจำนวนหนึ่ง เพื่อให้ได้พยานหลักฐานที่ชัดเจนว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาหรือไม่ และผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าพยานบางคนในการสืบสวนทางลับเป็นเพื่อนหรือญาติกับนายประจวบ เคนตุ้ หรือเป็นญาติกับดาบตำรวจ เรืองชัย ทองใบ ซึ่งเป็นคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงชุดสืบสวนทางลับตามคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ นั้น เห็นว่า เป็นข้อเท็จจริงที่จะวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ ซึ่งจะได้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ส่วนข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีว่า มีการการเพียงคนเดียวทำการสอบสวน ส่วนกรรมการอื่นเพียงลงลายมือชื่อร่วมสอบสวนเท่านั้น เห็นว่า กฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ มิได้กำหนดว่า นายอำเภอจะต้องทำการสอบสวนอย่างไร เพียงแต่กำหนดให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะนายอำเภอนาดี อาจทำการสอบสวนด้วยตนเองหรือมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนหรือมอบหมายให้ข้าราชการในสังกัดคนหนึ่งคนใดทำการสอบสวนแทนได้ โดยจะรวบรวมพยานหลักฐานเอกสารพยานบุคคล ตลอดจนพยานหลักฐานอื่นได้ตามความจำเป็น เพียงแต่ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงแสดงพยานหลักฐานหักล้างข้อกล่าวหาเพื่อความเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี ฉะนั้น หากคณะกรรมการเพียงคนเดียวทำการสอบสวนพยานฝ่ายผู้ฟ้องคดีรวมทั้งผู้ฟ้องคดีและกรรมการคนอื่นๆ เพียงลงลายมือชื่อร่วมกันสอบสวนด้วยตามคำกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี ก็มิได้ทำให้การสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวต้องเสียไป ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดี จึงฟังไม่ขึ้น

ส่วนประเด็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ให้เงินเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ เห็นว่า ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานที่คณะกรรมการฯ

/ตามคำสั่ง...

ตามคำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ รวบรวมได้นั้น รับฟังได้เพียงว่า นายทองคำและนายบุญทำ ได้แจ้งความที่สถานีตำรวจภูธรนาดีว่า เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เมื่อประมาณเวลา ๗ นาฬิกา และเวลา ๘ นาฬิกา ตามลำดับ ขณะที่พยานทั้งสอง เดินทางตามถนนทางเข้าหมู่บ้านเขารัง นายสมจวนได้ให้เงินซึ่งเป็นธนบัตร ฉบับละ ๑๐๐ บาท รวม ๕ ฉบับ เย็บติดกับแผ่นป้ายกระดาษและแนะนำตัวของผู้ฟ้องคดีเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน แต่ไม่มีพยานรับรู้เห็นการรับเงินดังกล่าว ส่วนผู้ฟ้องคดีและนายสมจวนให้การปฏิเสธ โดยนายสมจวนยอมรับเพียงว่า ได้ช่วยผู้ฟ้องคดีหาเสียงแต่ไม่ได้เป็นหัวคะแนนให้ผู้ฟ้องคดี และมีพยานบุคคลได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการดังกล่าว สรุปความได้ดังนี้ นายประจวบ เคนตุ้ม กล่าวอ้างบุคคลอื่นที่เคยให้ถ้อยคำไว้ว่า มีการให้เงินเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านจริง นายนิพนธ์ ดวงดารา ยืนยันว่า นายสมจวนเป็นหัวคะแนนให้ผู้ฟ้องคดี นายสำราญ กลิ่นพ่ายพ เชื่อว่า มีการให้เงินเพื่อจูงใจให้เลือกผู้สมัครจริง แต่ไม่ทราบว่าผู้สมัครรายใดเป็นผู้ให้เงิน และพยานบุคคลอีกจำนวน ๕ ราย ได้แก่ นางวาสนา กิจจันทร์ นายสมบัติ ศรีวิชา นายคำผล ทวีใจ นายหวน ทองจุล นายสำนวน กลิ่นขำ ได้ให้ถ้อยคำในทำนองเดียวกันว่า ไม่พบเห็น ว่ามีการให้เงินเพื่อจูงใจให้มีการเลือกของผู้สมัครรายใดและผู้ฟ้องคดีอยู่อาศัยในคุ้มบ้านที่มี ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกจำนวนมาก ไม่จำเป็นต้องให้เงินเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน กรณีเห็นได้ว่าพยานบุคคลนอกจากนายทองคำและนายบุญทำที่ได้แจ้งความร้องทุกข์ ต่อพนักงานสอบสวนและนายประจวบแล้วไม่มีพยานบุคคลใดกล่าวอ้างและแสดงพยานหลักฐาน ที่มีเหตุผลเชื่อมโยงยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีได้ให้เงินเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน การที่นายทองคำและนายบุญทำได้นำเงินเย็บติดกับแผ่นป้ายกระดาษและแนะนำตัวของผู้ฟ้องคดี เป็นพยานหลักฐานประกอบการร้องทุกข์ที่สถานีตำรวจภูธรนาดีนั้น ยังรับฟังเป็นยุติไม่ได้ว่า ผู้ฟ้องคดี เป็นผู้กระทำการดังกล่าวหรือได้ชี้ให้นายสมจวนเป็นผู้ทำขึ้นแล้วมอบให้พยานทั้งสอง จึงเห็นว่า พยานหลักฐานที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้ใช้ประกอบการพิจารณาคำคัดค้าน การเลือกผู้ใหญ่บ้านของนายพิชัยยังมีข้อสงสัยและไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดี ได้ให้เงินนายทองคำและนายบุญทำเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน ส่วนกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงอีกหนึ่งชุดตามคำสั่ง ที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ เพื่อสืบสวนหาข่าวทางลับ และคณะกรรมการสอบสวน ข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ได้นำผลการสืบสวนหาข่าว ในทางลับดังกล่าว มาประกอบการพิจารณาและมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามที่

/ถูกกล่าวหาว่า...

ถูกกล่าวหาว่า เห็นว่า ในการดำเนินการสอบสวนเพื่อรวบรวมพยานหลักฐาน ผู้ทำการสอบสวนสามารถรวบรวมพยานหลักฐานได้ทุกชนิดและโดยวิธีใด ๆ เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหาและรายละเอียดแห่งความผิดนั้น ดังนั้น การดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานในทางลับผู้สอบสวนย่อมมีสิทธิดำเนินการได้แต่อย่างไรก็ตาม หากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงจะนำพยานหลักฐานไปพิจารณาเพื่อมีคำสั่งลงโทษผู้ถูกกล่าวหาได้นั้น พยานหลักฐานทั้งหลายต้องได้มาโดยชอบและมีน้ำหนักน่าเชื่อถือได้ว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดนั้นจริง เมื่อข้อเท็จจริงจากการสืบสวนทางลับมีพยานบุคคลเพียงสามคน คือ นายทองมา นาคี นายอำพร บ้านกลาง และนายสถาพร เทพมา ที่ได้ยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีได้ให้เงินเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยบันทึกว่า พยานไม่กล้าลงลายมือชื่อในการให้ถ้อยคำเพราะเกรงกลัวอิทธิพลและไม่ต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง แต่กลับปรากฏมีรายชื่อพยานผู้ให้ปากคำในบันทึกถ้อยคำดังกล่าว กรณีจึงไม่สมเหตุผล เนื่องจากหากพยานเกรงกลัวอิทธิพลไม่ยอมลงลายมือชื่อแล้วเหตุใดจึงเปิดเผยชื่อพยานในบันทึกถ้อยคำ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า พยานบุคคลทั้งสามยังเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใกล้ชิดกัน โดยเป็นญาติของผู้คัดค้านการเลือกผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งเป็นญาติกับคณะกรรมการสืบสวนหาข่าวทางลับบางคนด้วย กล่าวคือ นายทองมา นาคี พยานคนที่หนึ่ง เป็นเพื่อนสนิทกับนายประจวบ อดีตผู้ใหญ่บ้าน ส่วนนายอำพร บ้านกลาง พยานคนที่สอง เป็นบุตรนางแก้ว บ้านกลาง ซึ่งเป็นพี่สาวของนายทองมาพยานคนที่หนึ่ง นอกจากนั้น ยังปรากฏว่า ดาบตำรวจ เรืองชัย ทองใบ คณะกรรมการผู้สืบสวนหาข่าวทางลับเป็นหลานเขยของนางแก้ว ส่วนนายสถาพร เทพมา พยานคนที่สามได้ไปประกอบอาชีพที่จังหวัดอื่น มิได้เดินทางกลับมาที่อำเภอชาติในในวันที่บันทึกข้อความโดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้โต้แย้งเกี่ยวกับพยานดังกล่าว จึงน่าเชื่อว่าพยานทั้งสามที่ให้ปากคำในการสืบสวนทางลับมีความเกี่ยวข้องเป็นเพื่อนหรือญาติกันในระหว่างพยานและเจ้าหน้าที่สืบสวนหรือสอบสวนข้อเท็จจริงในทางลับ ถ้อยคำพยานบุคคลในการสอบสวนทางลับจึงมีพิรุณ ทำให้ไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีให้เงินเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน และเมื่อพิจารณาพยานหลักฐานทั้งจากคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและการสอบสวนทางลับแล้ว เห็นว่า พยานที่ให้ถ้อยคำว่า ผู้ฟ้องคดีได้ให้เงินเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านมีเพียงนายบุญทำ นายทองคำ และนายประจวบ ส่วนนายสำราญ และนายนิพนธ์ ไม่ยืนยันว่า ผู้ใดเป็นผู้แจกเงิน ส่วนพยานทั้งสาม

/ในการสืบสวน...

ในการสืบสวนทางลับเป็นพยานที่ขาดความน่าเชื่อถือ แม้นายบุญทำและนายทองคำจะมีหลักฐานเป็นธนบัตร ฉบับละ ๑๐๐ บาท รวม ๕ ฉบับ เย็บติดกับแผ่นป้ายหาเสียงของผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่พยานหลักฐานยังไม่มี ความชัดเจนเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามข้อกล่าวหา ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ เป็นไปด้วยความไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เนื่องจากเชื่อได้ว่าการให้เงินเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน และมีคำสั่งที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือกรมการปกครอง ฉบับที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่นกัน

ส่วนประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต้องร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เพียงใด เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ย่อมทำให้คำสั่งดังกล่าวสิ้นผลไป และทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ ๒๕๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ที่แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ มีผลใช้บังคับต่อไปตั้งแต่วันที่มิคำสั่ง ตามข้อ ๘๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งผู้ฟ้องคดีย่อมได้รับค่าตอบแทนตำแหน่งโดยผลของกฎหมาย ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนตำแหน่ง และเงินอื่นๆ ให้แก่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครองและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายรักษาความสงบ ฉบับที่มีผลใช้บังคับในขณะนั้น ส่วนคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๔๐,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์เรียกค่าตอบแทนในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านในอัตราเดือนละ ๕,๐๐๐ บาท นับแต่วันพ้นตำแหน่งจนถึงวันฟ้องเป็นเวลา ๘ เดือน รวมเป็นเงิน ๔๐,๐๐๐ บาท มิใช่เรียกค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทน อันเกิดจากการกระทำละเมิดของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ศาลจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัย และกำหนดค่าบังคับตามคำขอดังกล่าว รวมทั้งไม่จำเป็นต้องกำหนดค่าบังคับตามคำขอที่ขอให้มิคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี

/ศาลปกครองชั้นต้น...

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ และเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือกรมการปกครอง ลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยให้มีผลนับแต่วันที่ออกคำสั่ง และให้คำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้เป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษาสิ้นสุดลง นับแต่วันที่คำพิพากษาดังกล่าวถึงที่สุด คืบค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดี ค่าขออื่นนอกจากนี้ให้ยก

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองทูลขออุทธรณ์ว่า ในประเด็นการดำเนินการสอบสวนรายละเอียดการเลือกตั้งคดีนี้เพื่อให้ได้ความชัดเจน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ เพื่อสอบสวนข้อเท็จจริง นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงชุดสืบสวนหาข่าวในทางลับตามคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ซึ่งตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพยานหลักฐานของคณะกรรมการสอบสวนทั้งสองคณะ ข้อเท็จจริงมีเหตุผลการรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วมชักจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงลงคะแนนเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านตามข้อกล่าวอ้างจริง อันเป็นข้อเท็จจริงยืนยันว่าการเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าวเป็นไปด้วยความไม่สุจริตและไม่เที่ยงธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้วินิจฉัยอุทธรณ์โดยให้ยกอุทธรณ์ตามหนังสือกรมการปกครอง ลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งในประเด็นการสอบสวนของคณะกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นได้นำข้อเท็จจริงในรูปแบบและรายละเอียดของคณะกรรมการสอบสวนมาเป็นคำวินิจฉัยคดี โดยอ้างว่าข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้มายังมีข้อสงสัย ไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ และคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงชุดสืบสวนหาข่าวในทางลับตามคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ไม่น่ารับฟัง เนื่องจากพยานที่ให้ปากคำต่อคณะกรรมการชุดนี้มีความเกี่ยวข้องเป็นเพื่อนหรือญาติ ในระหว่างพยานและเจ้าหน้าที่สืบสวนหรือสอบสวนข้อเท็จจริงในทางลับ ถ้อยคำพยานบุคคลในการสอบสวนทางลับจึงมีพิรุณ ทำให้ไม่มีน้ำหนักที่จะรับฟังได้ คำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวได้วินิจฉัยในรูปแบบของคณะกรรมการ ที่มีองค์ประกอบของคณะกรรมการซึ่งทำให้ถ้อยคำพยานมีพิรุณ แต่ในเนื้อหารายละเอียดซึ่งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ซึ่งศาลอ้างว่าพยานบางคนให้ปากคำมีความเป็นญาติและเพื่อนกับคณะกรรมการ

/สอบสวน...

สอบสวนข้อเท็จจริง โดยศาลปกครองชั้นต้นมิได้วินิจฉัยในรายละเอียดเหตุผลความสัมพันธ์ให้แน่ชัดว่าการเป็นเพื่อนและญาติกับคณะกรรมการสอบสวนมีความสัมพันธ์อันจะเป็นผลให้คณะกรรมการสอบสวนใช้ดุลพินิจในการสอบสวนปากคำพยานเป็นผลเสียหายแก่คดีอย่างไร และก่อให้เกิดอคติโน้มเอียงเข้าข้างคู่ความหรือคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับฝ่ายร้องทุกข์กล่าวโทษว่าการเลือกตั้งไม่สุจริตให้แน่ชัดอย่างไร ซึ่งตามปกติทั่วไปคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งของทางราชการย่อมมีความชอบธรรมที่สมควรในการดำเนินการตามภารกิจในคำสั่งแต่งตั้งเป็นหลักการใหญ่ และตามปกติพยานบุคคลที่เข้ามาให้ปากคำในทางคดีจะต้องเป็นพยานที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงในประเด็นสำคัญแห่งคดีและมีความรับผิดชอบตามกฎหมาย ประกอบกับกฎหมายมิได้กำหนดวิธีการสอบสวนความไม่สุจริตและความไม่เที่ยงธรรมในการเลือกผู้ใหญ่บ้านไว้เป็นการเฉพาะ ในการเลือกตั้งกล่าวเป็นการเลือกผู้ใหญ่บ้านซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นบุคคลในหมู่บ้านเดียวกันย่อมมีสายสัมพันธ์กันในหลายลักษณะเป็นธรรมดา ไม่มีพฤติการณ์ส่อไปทางพิรุณแต่ประการใด การยกเหตุผลว่าถ้อยคำพยานที่ได้ในทางลับมีพิรุณแต่เพียงอย่างเดียวโดยไม่มีเหตุผลสนับสนุนโดยละเอียดหนักแน่นชัดแจ้ง จึงยังไม่เพียงพอที่จะหักล้างข้อเท็จจริง ตามรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ได้ ศาลปกครองชั้นต้นนำข้อพิรุณดังกล่าวมาเป็นเหตุในการวินิจฉัยเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ และเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือกรมการปกครอง ฉบับที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยเหตุผล ดังนั้น การดำเนินการออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ และเพิกถอนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือกรมการปกครอง ฉบับที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการดำเนินการตามหลักความชอบด้วยกฎหมายและคำนึงถึงหลักความเป็นธรรมทุกประการครบถ้วนแล้ว ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาแก้คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกฟ้องของผู้ฟ้องคดี

ผู้ฟ้องคดีแก้อุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นพ้องด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่อุทธรณ์ว่า ศาลไม่จำเป็นต้องพิจารณาวินิจฉัยและกำหนดข้อบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดีรวมทั้งไม่จำเป็นต้องกำหนดคำบังคับที่ขอให้มีการแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เพราะเมื่อศาลได้มีคำพิพากษาแล้วจึงมีผลให้คู่กรณีกลับสู่ฐานะเดิมเช่นก่อนที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ส่วนการเรียกร้อง

/คำเสียหาย...

ค่าเสียหายหรือค่าสินไหมทดแทนหรือค่าตอบแทนผู้ใหญ่บ้านที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับซึ่งเป็นสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่มีอยู่ก่อนแล้ว จึงไม่ตัดสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับตามระเบียบของทางราชการ นอกจากนี้ สภาพความเป็นจริงในสังคมไทยซึ่งยึดถือในระบบอุปถัมภ์ย่อมมีการกระทำที่ทำให้กระบวนการสอบสวนไม่เป็นไปอย่างเที่ยงธรรม ซึ่งเห็นได้จากลำดับทายาทและความเกี่ยวพันกันในสายญาติของผู้คัดค้านการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านที่ให้ข่าวในทางลับแก่เจ้าหน้าที่หาข่าวในทางลับเพื่อนำมาประกอบการวินิจฉัย จึงเป็นพิรุณและมีพฤติการณ์ไปในทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้คัดค้าน อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่จึงฟังไม่ขึ้น

ศาลปกครองสูงสุดออกนั่งพิจารณาคดี โดยได้รับฟังสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวน และคำชี้แจงด้วยวาจาประกอบคำแถลงการณ์ของตุลาการผู้แถลงคดี

ศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี กฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ ที่เกี่ยวข้องประกอบแล้ว

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า นายประจวบ เคนตุ้ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ บ้านวานเหลือง และกำนันตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ได้ลาออกจากตำแหน่งโดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เป็นเหตุให้ตำแหน่งกำนันตำบลนาดีและผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ว่างลง และต้องมีการเลือกผู้ใหญ่บ้านแทนตำแหน่งที่ว่าง ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้กำหนดให้วันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นวันเลือกผู้ใหญ่บ้าน ในการเลือกผู้ใหญ่บ้านครั้งนี้ มีผู้สมัครจำนวน ๓ ราย ประกอบด้วย นายพิชัย สיתיมน ผู้สมัครหมายเลข ๑ นายแสงจันทร์ วงษ์พันธ์ุ ผู้สมัครหมายเลข ๒ และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครหมายเลข ๓ ผลการลงคะแนนปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับคะแนนสูงสุดจำนวน ๑๘๐ คะแนน นายพิชัยได้ ๑๕๔ คะแนน และนายแสงจันทร์ได้ ๕ คะแนน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งที่ ๒๕๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ แต่เนื่องจากก่อนวันเลือกผู้ใหญ่บ้านหนึ่งวัน นายทองคำ บุญประสิทธิ์ และนายบุญทำ บุญประสิทธิ์ ได้แจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรนาดี จังหวัดปราจีนบุรี โดยกล่าวหาว่า เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ นายสมจวน เครือโสม ได้นำเงินมาให้บุคคลทั้งสองเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้านจำนวน ๕๐๐ บาท และนายพิชัยผู้สมัครหมายเลข ๑ มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คัดค้านการเลือก โดยกล่าวหาว่า

/ผู้ฟ้องคดี...

ผู้ฟ้องคดีให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน ทำให้การเลือกไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีคำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และมีคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพิ่มอีกชุดหนึ่งเพื่อสืบสวนหาข่าวทางลับ คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามคำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ได้สอบปากคำผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและพิจารณาจากรายงานการสอบสวนหาข่าวในทางลับแล้ว เห็นว่า คำร้องคัดค้านของนายพิชัยเป็นความจริงและเชื่อถือได้ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านมาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ เห็นสมควรให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน จึงรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วได้สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สอบปากคำผู้ฟ้องคดีและพยานของผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสดูชี้แจงและ นำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อแก้ข้อกล่าวหา ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณารายงานการสอบปากคำเพิ่มเติมแล้ว เห็นว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี ไม่เป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม จึงมีคำสั่งที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ อุทธรณ์คำสั่งโดยยื่นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พร้อมแนบรายชื่อประชาชนที่คัดค้านคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง จำนวน ๑๔๓ ราย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ แต่เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ จึงส่งคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา กรมการปกครองได้มีหนังสือลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือกรมการปกครองลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

/พิเคราะห์...

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ บัญญัติว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้านต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม และให้กระทำโดยวิธีลับ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา และวรรคห้า บัญญัติว่า ในกรณีที่มีการคัดค้านว่าผู้ซึ่งได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านตามวรรคสี่ได้รับเลือกมาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรมให้นายอำเภอดำเนินการสอบสวนและถ้าผลการสอบสวนได้ความตามที่มีผู้คัดค้านให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่งโดยเร็ว ทั้งนี้ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๘ กำหนดว่า การเลือกผู้ใหญ่บ้าน ต้องเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม (๑) นับแต่วันที่นายอำเภอประกาศให้มีการเลือกผู้ใหญ่บ้านจนถึงวันเลือก ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกลงคะแนนหรืองดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร ด้วยวิธีการดังต่อไปนี้ ก. จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด และข้อ ๘๘ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เมื่อนายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านแล้ว ผู้ใดเห็นว่าการเลือกเป็นไปโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม ให้ทำคำร้องคัดค้านเป็นหนังสือยื่นต่อนายอำเภอได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง และวรรคสอง กำหนดว่า เมื่อนายอำเภอได้รับหนังสือร้องคัดค้านแล้ว ให้ดำเนินการสอบสวน แล้วรายงานผลการสอบสวนพร้อมความเห็นและหลักฐานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยชี้ขาด หากเห็นว่าการเลือกผู้ใหญ่บ้านนั้นเป็นไปตามที่ได้มีการร้องคัดค้าน หรือได้มีการกระทำไปโดยไม่สุจริต และเที่ยงธรรม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้ผู้ใหญ่บ้านนั้นพ้นจากตำแหน่ง ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่นายอำเภอมีคำสั่งแต่งตั้ง เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ มีผู้สมัครจำนวน ๓ ราย ประกอบด้วย นายพิชัย สีมิม ผู้สมัครหมายเลข ๑ นายแสงจันทร์ วงษ์พันธ์ุ ผู้สมัครหมายเลข ๒ และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครหมายเลข ๓ ผลการลงคะแนนปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับคะแนนสูงสุดจำนวน ๑๘๐ คะแนน นายพิชัยได้ ๑๕๔ คะแนน และนายแสงจันทร์ได้ ๕ คะแนน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งที่ ๒๕๑/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ แต่เนื่องจากนายพิชัยผู้สมัครหมายเลข ๑ มีหนังสือ ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ คัดค้านการเลือกโดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีให้เงินแก่ผู้มีสิทธิเลือกเพื่อจูงใจให้เลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ใหญ่บ้าน ทำให้การเลือกไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มี

/คำสั่ง...

คำสั่งที่ ๒๔๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และมีคำสั่งที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มอีกชุดหนึ่งเพื่อสืบสวนหาข่าวทางลับ และได้รายงานการสอบสวนพร้อมความเห็นและหลักฐานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านมาโดยไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เห็นสมควรให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วได้สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ สอบปากคำผู้ฟ้องคดีและพยานของผู้ฟ้องคดีเพิ่มเติม เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสชี้แจงและนำพยานหลักฐานมาแสดงเพื่อแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณารายงานการสอบปากคำเพิ่มเติมแล้ว เห็นว่าการเลือกผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี ไม่เป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม จึงมีคำสั่งที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลนาดี ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ อุทธรณ์คำสั่งโดยยื่นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พร้อมแนบรายชื่อประชาชนที่คัดค้านคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งจำนวน ๑๔๓ ราย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ จึงส่งคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณา ต่อมา กรมการปกครองได้มีหนังสือลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์โดยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเห็นได้ว่า ในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านได้มีการสอบสวนและเปิดโอกาสให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายได้ชี้แจงโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานเพื่อหักล้างข้อกล่าวหาโดยครบถ้วนแล้ว และไม่มีคู่กรณีฝ่ายใดอุทธรณ์โต้แย้งเกี่ยวกับกระบวนการในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านว่ากระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด จึงพึงได้ว่ากระบวนการในการออกคำสั่งดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อพิจารณาพยานหลักฐานจากฝ่ายผู้กล่าวหา และฝ่ายผู้ถูกกล่าวหา และพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องโดยตลอดแล้ว เห็นว่า บันทึกประจำวันที่ยายทองคำ บุญประสิทธิ์ และนายบุญทำ บุญประสิทธิ์ ได้ให้ถ้อยคำแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นเวลาก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน เวลาประมาณ ๗ นาฬิกา และ ๘ นาฬิกา ขณะที่บุคคลทั้งสองเดินมาตามถนนทางเข้าหมู่บ้านเขาวัง นายสมจวน เครือโสม ได้นำเงินซึ่งเป็นเงินธนบัตร ฉบับละ ๑๐๐ บาท ซึ่งเย็บติดกับแผ่นป้ายกระดาดหน้าตัวของผู้ฟ้องคดีมาให้บุคคลทั้งสอง เห็นว่า แม้จะไม่มีพยานรู้เห็นการรับเงินดังกล่าวก็ตาม แต่พยานบุคคล

/ดังกล่าว...

ดังกล่าวเป็นพยานที่รู้เห็นเหตุการณ์โดยตรงเป็นประจักษ์พยาน ได้แจ้งความยืนยันข้อเท็จจริงต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรนาดี จังหวัดปราจีนบุรี พร้อมมีวัตถุพยานเป็นเงินธนบัตรฉบับละ ๑๐๐ บาท จำนวนห้าฉบับ พร้อมแผ่นป้ายแนะนำตัวของผู้ฟ้องคดี ซึ่งการให้ถ้อยคำและแสดงพยานหลักฐานดังกล่าวต่อเจ้าพนักงาน ย่อมจะต้องมีความรับผิดชอบตามกฎหมายหากข้อความที่แจ้งและพยานหลักฐานดังกล่าวเป็นความเท็จ อันเป็นการเสี่ยงต่อถูกดำเนินคดีทั้งทางอาญาและทางแพ่ง และนายสมจวนได้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยยอมรับว่า ได้ช่วยหาเสียงให้กับผู้ฟ้องคดี และได้รู้จักกับนายทองคำและนายบุญทำ มาก่อนในฐานะเพื่อนกันและมีได้มีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อนแต่อย่างไร และได้ไปหาบุคคลดังกล่าวก่อนวันเลือกตั้งเพื่อให้บุคคลทั้งสองเลือกผู้ฟ้องคดีจริง และเมื่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้เปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้มีโอกาสดำเนินการแสดงพยานหลักฐานหักล้างข้อกล่าวหาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีก็ได้โต้แย้งถ้อยคำให้การของบุคคลดังกล่าวว่ารับฟังไม่ได้แต่อย่างไร แต่กลับให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่า ได้รู้จักกับนายทองคำและนายบุญทำในฐานะเพื่อนกันและไม่มีสาเหตุโกรธเคืองกันมาก่อน โดยได้อ้างพยานบุคคลจำนวน ๕ ปาก คือ นางวราณา กิจจันทร์ นายสมบัติ ศรีวิชา นายคำผล ทวีใจ นายหวน ทองจุล และนายสำนวน กลิ่นชำ โดยที่พยานบุคคลดังกล่าวได้ให้ถ้อยคำทำนองเดียวกันว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้ให้เงินเพื่อจูงใจให้นายทองคำและนายบุญทำลงคะแนนเลือกผู้ฟ้องคดี จึงเห็นได้ว่าพยานบุคคลดังกล่าวมิใช่พยานบุคคลที่รู้เห็นเหตุการณ์โดยตรง แต่เป็นเพียงความเห็นเท่านั้น ไม่อาจรับฟังข้อเท็จจริงตามคำให้การของบุคคลทั้งห้าดังกล่าวหักล้างบันทึกถ้อยคำให้การของนายทองคำและนายบุญทำซึ่งเป็นประจักษ์พยานและพยานหลักฐานที่เป็นพยานวัตถุที่บุคคลทั้งสองได้นำประกอบการแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีรวมทั้งนายสมจวน เครือโสม ก็ให้ถ้อยคำยอมรับว่าบุคคลทั้งสองรู้จักเป็นเพื่อนกับนายทองคำและนายบุญทำอีกทั้ง ไม่เคยมีเหตุโกรธเคืองกับพยานทั้งสองดังกล่าว และข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าพยานทั้งสองได้เป็นหัวคะแนนให้กับนายพิชัย ผู้กล่าวหาหรือเป็นหัวคะแนนให้กับผู้สมัครผู้ใหญ่อื่นรายอื่นแต่อย่างไร จึงไม่มีเหตุผลใดที่พยานทั้งสองจะไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนเพื่อกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีหรือเอื้อประโยชน์ต่อนายพิชัยผู้กล่าวหาหรือผู้สมัครรายอื่น นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีก็ได้โต้แย้งคัดค้านว่าบันทึกถ้อยคำของนายทองคำและนายบุญทำเป็นพยานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอีกทั้ง ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความดำเนินคดีทางอาญาและทางแพ่งต่อนายทองคำและนายบุญทำแต่อย่างไร ซึ่งผิดปกติวิสัยของคนทั่วไปที่จะต้องกระทำการ

/ป้องกัน...

ป้องกันสิทธิของตนจากการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเชื่อได้ว่า การที่นายทองคำและนายบุญทำได้มาแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรนาดี จังหวัดปราจีนบุรี เป็นการแจ้งความตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นจริงโดยมิได้มีเจตนาถ่วงล่าช้าผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด แม้พยานบุคคลที่ได้จากการสืบสวนหาข่าวในทางลับของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง จะมีความใกล้ชิดกับกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงบางรายและพยานดังกล่าวมิได้ลงลายมือชื่อในฐานะผู้ให้ถ้อยคำซึ่งเป็นกรณีที่ถือได้ว่าพยานบุคคลดังกล่าวมิได้ยืนยันข้อเท็จจริงต่อเจ้าพนักงาน อันเป็นพยานหลักฐานที่มีข้อพิรุธสงสัยไม่อาจรับฟังได้ก็ตาม แต่ก็ไม่มีผลทำให้บันทึกถ้อยคำของนายทองคำและนายบุญทำพร้อมพยานวัตถุคือ เงินธนบัตรฉบับละ ๑๐๐ บาท จำนวนห้าฉบับพร้อมเอกสารแนะนำตัวผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักรับฟังได้เป็นอันเสียไปด้วยไม่ ประกอบกับเมื่อพิจารณาจากคำให้การของพยานบุคคลและคำให้การของนายสมจวนโดยตลอดแล้วเห็นว่า นายสมจวนยอมรับว่าได้ช่วยหาเสียงให้กับผู้ฟ้องคดี และได้ไปพบนายทองคำและนายบุญทำเพื่อขอคะแนนเสียงให้กับผู้ฟ้องคดี และนายนิพนธ์ ดวงดารา ได้ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงว่านายสมจวนเป็นหัวคะแนนให้กับผู้ฟ้องคดี ดังนั้น ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ตามบันทึกประจำวันที่นายทองคำและนายบุญทำ ได้ให้ถ้อยคำแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ว่า เมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นเวลาก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวัน เวลาประมาณ ๗ นาฬิกา และ ๘ นาฬิกา ขณะที่บุคคลทั้งสองเดินทางตามถนนเพื่อเข้าหมู่บ้านเขาวัง นายสมจวน เครือโสม ได้นำเงินซึ่งเป็นเงินธนบัตร ฉบับละ ๑๐๐ บาท ซึ่งเย็บติดกับแผ่นป้ายกระดาษ แนะนำตัวของผู้ฟ้องคดีมาให้บุคคลทั้งสองจริง จึงเห็นว่า การที่นายสมจวนได้นำเงินธนบัตร ฉบับละ ๑๐๐ บาท จำนวนห้าฉบับมามอบให้กับนายทองคำและนายบุญทำเป็นการกระทำ ในฐานะหัวคะแนนให้กับผู้ฟ้องคดีเพื่อจูงใจให้บุคคลดังกล่าวลงคะแนนเลือกผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ใหญ่บ้าน และเชื่อได้ว่ามีการกระทำการเพื่อจูงใจให้กับบุคคลอื่นในลักษณะเดียวกันอีก ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับประโยชน์จากการกระทำของนายสมจวน การเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว จึงมิได้เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม อันเป็นการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบข้อ ๘ (๑) ก. ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชอบที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ ๒ ตำบลนาดี อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี ได้ ตามข้อ ๘๘ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเลือกผู้ใหญ่บ้าน

/พ.ศ. ๒๕๕๑...

พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ วินิจฉัยอุทธรณ์โดยยกอุทธรณ์ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ ๑๗๗๐/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๑ และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือ กรมการปกครอง ลับ ที่ มท ๐๓๑๐.๒/๔๖๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ ศาลปกครองสูงสุด ไม่เห็นฟ้องด้วย อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ว่า การเลือกตั้งเป็นไปโดยไม่สุจริตและ ไม่เที่ยงธรรมจึงเป็นอุทธรณ์ที่ฟังขึ้น

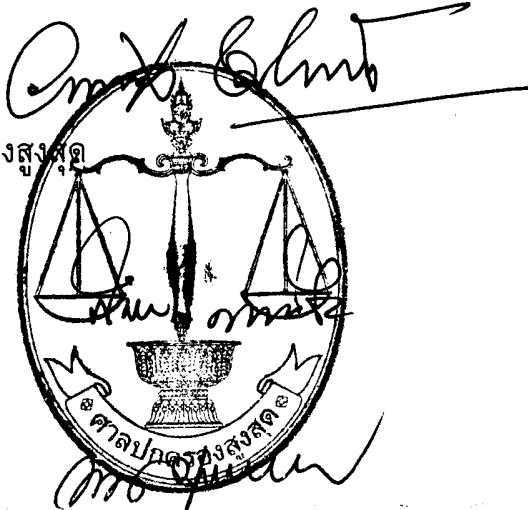
พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกฟ้อง

นายวรารุช ศิริยุทธ์วัฒนา
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

๐๑๖๖๕-

ตุลาการเจ้าของสำนวน

นายวรพจน์ วิศรุตพิชญ์
ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด

นายสมชาย งามวงศ์ชน
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายมนูญ ปุณณกริยากร
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์
ตุลาการศาลปกครองสูงสุด

Handwritten signature.

ตุลาการผู้แถลงคดี : นายณัฐ รัฐอมฤต

